

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 158. szám.

Csütörtök, július 15.

Nőnevelésünk.

— Iskolánk múlt évi beszámolója. —

IV. A zárdaiskola.

Nagybecskerek, július 15.

Az 1868. évi 38., a népoktatásról szóló törvény cikk, mely határozott forduló-pontot képez hazánk kulturtörténetében, a nőnevelés szempontjából is fontos. Részben azért, mert ez a törvény nemcsak a fiúk, de a leányok általános tankötelezettségét is kimondja, másrészt pedig, mert ez a törvény gondoskodik először a leányok középfokú képzéséről is. A törvény két irányú középfokú leányiskolát teremtett meg: a felső leány népiskolát és a polgári leányiskolát és az előbbi az életre előkészítő gyakorlati intézménynek, az utóbbit pedig általános műveltséget adó, az intelligens osztály számára, leány középiskolának szánta. A felső népiskola az elemi iskola 6-ik osztályából veszi föl növendékeit és 2 évfolyamos, míg a polgári leány iskola már az elemi iskola 4-ik osztályából toborozza a tanulókat és 4 évfolyamos.

A felső népiskolák kezdetben igen kedvelt iskolák voltak és csakhamar erősen el is terjedtek. Rövid, mindössze 2 éves tanfolyamukkal igen könnyen voltak szervezhetőek és számuk csakhamar 70-re szaporodott föl. Később azonban a polgári iskola erős vetélytársként lépett föl, amikor további fejlődésük teljesen megakadt, sőt a már meglevők is iparkodtak polgári leányiskolává átalakulni, ami eddig már a legtöbbször sikerült is és ma már csak mintegy 15 felső leány népiskola van még az országban, a többi polgári leányiskolává alakult át.

A polgári leányiskola, mint a középszintű nőnevelési intézete, nagyon bevált.

4 évfolyamos szervezetét ugyan még mindig megtartotta, de feladata, tanterve azóta erős változáson ment keresztül. Feladata ez iskolának, hogy a serdülő leányok értelmi és erkölcsi kiképzése mellett arról gondoskodjék, hogy a középosztály női az életörölményeikhez alkalmazott általános műveltség mellett, gyakorlati irányú ismereteket és készségeket is elsajátíthassanak. Ma már 239 polgári leányiskola nyújtja ezt a műveltséget a magyar nőknek.

Azonban ez az iskolafaj sem ment minden hibától. Sok panaszon segít ugyan a múlt évben életbeléptetett új tanterv, amely a jövő tanévben már 3 osztályban teljesen életbe lép és amely az iskolát közelebb hozza a való élethez, egy nagy hibáján azonban nem segít, hogy a leányokat nagyon korán, 13—14 éves korukban bocsátja ki az iskolából. Ez a kor a serdülő leánynál éppen az a kor, amikor legjobban lehet hatni a fejlődő leánylélekre és éppen ekkor szűnik meg a rendszeres nevelés és tanulás leányaink nagy többségénél.

Ujabbban ezen a hibán úgy segítenek, hogy különféle tanfolyamokkal kötik össze a polgári leányiskolákat és amennyiben ezeknek a tanfolyamoknak gyakorlati irányzatuk van, a gyakorlati élettel szoros kapcsolatban vannak és figyelembe veszik a nők szociális helyzetében az utóbbi időben beállott óriási változást, szóval, ha ezek a tanfolyamok tényleg az életnek nevelik a leányt, akkor ezeknek a tanfolyamoknak nőnevelésünkben igen szép missziójuk van.

Erre a minden irányban szükségét pótló intézményre, a kérdés közérdekű volta miatt, egyik legközelebbi cikkünkben még visszatérünk.

A nagybecskereki Miaszonyunkról nevezett szegény iskolánövérnek vezetése alatt álló zárdaiskola értesítőjét Magyar Pál pápai kamarás, plébános, igazgató ünnepi beszéde nyitja meg, melyet X. Pius pápa 50 éves áldozópapi jubileuma alkalmából mondott. „Magyarország és a pápa” a címe a cikknek, melyet a pápa igen szép arcképe díszít. A cikk egyébként érdekes történelmi tanulmány abból a szempontból, hogy minő szerepet játszottak a pápák Magyarország történetében attól az időtől kezdve, a mikor II. Szilveszter pápa, Szent Istvánnak az apostoli kettős keresztet és a királyi koronát elküldte, Magyarországot királysággá emelte és ezzel hazánk fejlődésére hosszú időkre irányt szabott. A nagy tudásra valló történelmi tanulmány, népszerű, igen szép stíljével valóban élvezetes olvasmány.

Az igazgatói jelentés diszkeretben emlékezik meg az új püspökről, dr. Csernoch Jánosról. Majd két gyászkeretes jelentés következik, megemlékezve az oly korán elhunyt Martzy Ernő hitoktatóról és Zeuss Mária Germelin nővéréről, akik az elmúlt tanév folyamán haltak el.

Az intézet a következő tagozatokból állott: 6 osztályu elemi B) iskola; 4 osztályu elemi iskola; polgári iskola és női kézimunka tanfolyamból. Beiratkozott a tanév folyamán: az elemi B) iskolába 287 tanuló; a másik elemi iskolába 70; a polgáriba 211 és a női kézimunka tanfolyamra 12 tanuló. Összesen az egész intézetbe 569 tanuló.

A polgári iskolába beiratkozott 211 tanuló, ebből kimaradt 8 és így év végén maradt 203. Vallás szerint: 150 róm. kath., 1 gör. kath., 37 gör. kel., 8 ref., 1 ág. ev., 6 izr. Anyanyelv szerint: 104 magyar, 63 német, 1 oláh és 35 szerb. A szülő lakóhelye szerint: 128 helybeli, 65 torontálmezei, 10 más megyei. Az előmenetel szerint: kitűnő rendű 35 (17%), jeles rendű 58 (28%), jó 75 (37%), elégséges 23 (11%) és elégtelen 11 (5%), kik valamennyien javítóvizsgát tehetnek.

Az elemi magániskolába beiratkozott 73 tanuló, kimaradt 3, maradt az év végén 70. Vallás szerint: 62 róm. kath., 5 gör. kel. és 3 ág. ev. Anyanyelv szerint: 55 magyar, 10 német és 5 szerb. A szülő lakóhelye szerint: 67 helybeli, 3 torontálmezei.

A „TORONTÁL” tárcája.

A férfi, a lány és a cigaretta.

Hogy a férfi kedves fiú volt, de cseppet sem praktikus ember, azt az első látásra ki lehetett találni. De azért mégis szerencsésen bejutott az elsőosztályu kocsiába, miután Dolling, a szolgálja utána nézett a csomagjainak. A jegyet is Dolling váltotta meg neki, sőt a kezébe adott egy boboz gyufát is, hogy cigarettáját meggyújthassa. Aztán volt még vele néhány darab olvasni való könyv is.

Miután beült a helyére, legelőször is a jegyet kereste, de nem bírta megtalálni. Egyik zsebből a másikkba csuszaitta a kezét, de mindhiába.

— Mi az ördögnek is nem hagyta Dollingnál a jegyet? — mormogta. — Most fizethetem újra.

A vonat elindult, a férfi felvette a földről a leesett könyveket s a hálóba tette. Aztán megtölte kis angol pipáját dohánynyal. E pillanatban egy szép magas leány jött felé a folyosóról és leült vele szemben.

A férfit ez bosszantotta, mivel egy forintot adott a kalauznak, hogy egyedül utazhasson, de nem akart nagyon neveletlen lenni s szólt:

— Asszonyom, ez dohányzó szakasz.

— Igen, — felelte a leány kellemes hangon, de idegen kiejtéssel — azért jöttem ide.

A férfi szerette volna megmondani neki, hogy ez első osztály, a hová másodosztályu jeggyel nem lehet ülni, de nem akart gorbomba lenni s hallgatott. De bosszantotta a dolog. Levette kalapját s felcserelelte azt egy utazóspakával s kalapját a hálóba tette a könyvek mellé. De a kalap nem szerette a helyet, leesett, csaknem az órára. Majd a gyufája után kutatott ismét, s nem bírta azt sem megtalálni. Közben az arca vöröslött, hogy nem káromkodott, amit más férfi bizonynyal megtett volna a helyén. A fiatal

leány, aki eddig olvasott, most csendesen megszólalt:

— Gyufát keres? Van nálam egy csomaggal.

A férfi felnézett a leányra, elfogadta és megköszönte a gyufát. Most látta csak, mily nagy, becsületes, okos, tiszta nézésű szemei vannak. És most már ő is kedvet érzett a beszélgetéshez:

— Remélem nem haragudott, hogy figyelmeztettem az e'öb, hogy ez dohányzó szakasz — mormogta. — Néha elkerüli a felírás a hölgyek figyelmét, aztán haragudnak, ha bent szivaroznak.

— Nem, én nem haragudtam — felelte a leány. — De azt hittem, ön haragszik. Láttam, hogy valami bosszantja. Bizonynyal ön is azok közé az urak közé tartozik, akik mindig elveszítenek valamit.

— Tényleg, ma csaknem mindent elveszítettem. A gyufámat és a vasuti jegyemet is. Nem tudom mit teszek, ha a kalauz jön.

— Megnézte már a felsőkabátja belső zsebében is? — kérdezte a leány.

— Nem — felelt a férfi felvillanyozva s leemelve a kabátot a szegről, tényleg megtalálta zsebében a hiába keresett jegyet. — Oh, ugy köszönöm! Kegyed bizonynyal gondolatolvasó. Nem segítene megtalálni a gyufaskatulyámat is?

— Mit szitt, mielőtt ezt a pipát megtömté?

— Induláskor egy cigarettára gyújtottam. Néhány fontos iratot elfelejtettem s ki kellett nyitnom a kis táskámat, hogy beletegyem azokat. Akkor még megvolt a gyufám, de aztán nem tudom, melyik zseembe tettem. Az ember öntudatlanul tesz ilyet.

— Nézze meg a papirosok között, a kis táskában.

A férfi engedelmeskedett s úgy volt, amint a leány sejtette.

— Sherlock Holmes! — kiáltott fel. — Nem lenne szives megmondani, hova utazom s mi az utazásom célja?

A leány nevetett.

— Miután láttam a jegyét, könnyű volna

ezt kitalálni. Azt, hogy mi az utazása célja, azonban nem tudom, de annyit látok, hogy nem szivesen teszi meg ezt az utat.

— Ismét igaz van. Egy öreg nénihez megyek, akinek örököse vagyok s most ismét leckét kell majd hallanom, amiért nem akarok meg-nősülni.

— Kár, hogy önnek nincs felesége. Szüksége volna egy asszonyra, aki rendben tartsa.

A férfit mulattatta a kis kaland s a leány egyszerű, kedves, naiv volta. Ilyen modorban folytatták még az utat egy darabig. A férfi elmondta, hogy Agatha néni rettenetes öreg asszony s a leány, hogy vagyoni körülményei készítették erre az utazásra, de egyik sem szólt, hol fognak kiszállani. Persze a leány tudta ezt a jegyről. És mikor Agatha néni állomásán megállott a vonat, Dolling megjelent az ablakban s szólt:

— Leveszem a kis táskát, uram.

— Hagyja csak, Dolling! — felelt gazdája.

— Menjen a második osztályba, ott van ennek a hölgynek a táskája, rendezze el azt.

Amint a vonat lassított, a leány felállt volt helyéről s megkötötte kalapján a fátolt. Ebből megtudta a férfi, hogy ő is ide igyekszik.

Künt, egyszerű kézzel azonnal váltak el egymástól. A férfi megmondta a nevét, a leány kedves mosolylyal vett róla tudomást, de elhallgatta a sajátját. A férfit az Agata néni nagy kocsija várta, a leány valami másodrendű alkalmatosságba ült s elhajatott.

— Nem küldtem eléd senkit, György — kezdte Agatha néni, mikor öcsce megérkezett, — mert nálam most személyzetváltozás van s ilyenkor nem ér rá az inas kimenni.

Majd előhozakodott házassági terveivel s mondta, hogy egy kitűnő feleséget szemelt ki a számára egy kellemes, szerény angol lady személyében.

György eddig nem volt hajlandó a házasságra egyetlen szót is vesztegetni, de az öreg deinó csodálkozására most azt jelentette ki, hogy

A 6 osztályú népiskolába 281 tanuló iratkozott be, kimaradt 6, maradt 275 tanuló. Vallás szerint: 244 róm. kath., 7 ref., 2 ág. ev., 21 gör. kel., 1 izr. Anyanyelv szerint: 80 magyar, 172 német, 1 tót, 21 szerb és 1 horvát. A szülők lakóhelye szerint: 268 helybeli, 2 torontálmezei, 5 más megyei.

A rendes iskolai ünnepélyeken kívül ünnepélyt tartottak a pápa 50 éves jubileuma alkalmából is.

Kirándulást is rendeztek a kórházba és a szőnyeggyárba.

A részletes tanítási terv, a tanulók névsora és osztályzata, leltári kimutatások, az internátusról szükséges tudnivalók és a jövő évre vonatkozó tudnivalók egészítik ki az értesítőt.

Sz. A.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/4 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 1/2 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

— **Miniszteri biztos.** A m. kir. földmívelési miniszter, miután a Temes-Bégavölgyi vízszabályozó társulat önkormányzata, tekintettel a társulatnál az 1902. évi XXII. t. c. rendelkezéséből folyólag is megoldandó fontos földadatokra, ez idő szerint még vissza nem állítható, dr. Molnár Viktor vbtt.-nak ezen társulatnál viselt miniszteri biztos működését további két év tartamára meghosszabbította.

— **Athelyezés.** A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Hajós Eszter nagykikindai állami polgári leányiskolai rendes tanítónőt a csáktornyai, Molnár Margit abonyi áll. polgári iskolai tanítónőt pedig a nagykikindai állami polgári leányiskolához helyezte át.

— **Az anyakönyvvezetők köréből.** A m. kir. belügyminiszter Reményi Bélát a jánosföldi anyakönyvi kerületben viselt anyakönyvvezetői tisztségétől fölmentette.

— **A városi központi választmány ülése.** Nagybecskerek városi központi választmánya holnap délután fél 4 órakor ülést tart.

— **Magyar név.** A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy Klein David Dezső szerb-ittébeai illetőségű, jószáshelyi lakos családi nevét Kondor-ra változtathassa.

— **Eljegyzés.** Kern Ervin óteleki segédjegyző folyó évi július hó 11-én délután 6 órakor vezette oltárhoz Véghe Ferenc óteleki jegyző bájos és szeretetreméltó leányát, Vilmát.

— **A tűzoltótanfolyam vizsgája.** A vármegyei tűzoltó-szövetség tűzoltótanfolyamán holnap délután 4 órakor tartják meg a vizsgát a

bizonyos körülmények között nem idegenkednek a házasság eszméjétől, ha nénye nem kötné azt éppen hazafias érzelmekhez s szabad választást engedne a számára.

A néni annyira megörült ennek a kijelentésnek, hogy vakon beleegyezett mindenbe s megígérte, hogy első fiok születésekor fele vagyonát azonnal Gyögyre iratja.

A fiatal ember ez után a kijelentés után a dohányzószobába ment s két óra hosszat a füstkarikákra bámulva, egy szép, becsületes szemű női arcot képzelt maga elé. De nem tudta róla hová való, hogy hívják, hova tűnt el. Este, mikor lefeküdt, megkérdezte hű cselédjét, Dollingot:

— Nem tudtad meg véletlenül, ki volt az a hölgy, a kinek a bőröndjét kisegítetted a kupéból? Vagy legalább azt, hogy hová lett?

— De igen — felelte Dolling. — Itt van. — Itt! — kiáltott fel a fiatal ember elképedve.

— Igen, uram. Ő a méltóságos asszony új komornája. A csomagszállító szekéren érkezett meg. Azt hittem, észre tetszett venni, mikor elhaladtunk mellette.

— Nem, — felelte a fiatal ember leverten — nem láttam.

— Ugy hallottam odalent, hogy nem marad itt. Jó családból való s nem bírná megszokni a lady — bocsanat uram — fenhéjazó modorát.

Kellemes dolog, hogy ezek után még hozzátettem a történethez azt is, hogy Gyögy urán fogta nényét s elvette a francia származású, de jó családbeli komornát feleségül. A leány a jó svájci református pap volt, a kinek családja I. Napoleon alatt nagy szerepet játszott. Az öreg deán egy kissé prűszkült, a mikor megtudta a dolgot, de mikor első unokaöccse születésének híre eljutott hozzá, megbékült az ifjú párral s ha nem is iratta rá vagyonát, mint a hogy ígérte, de nagyon jelentékeny ajándékkal lepte meg az új honpolgárt.

Barry Pain.

tüztöltő laktanyában. A vizsgára a tanfolyam vezetősége meghívja az érdeklődő közönséget is.

— **Elhunyt plébános.** A csanádi egyházmegyének gyásza van. Albecz József nyugalmazott csiklovabányai plébános, tb. esperes tegnap 80 éves korában meghalt. Az elhunyt ötvenöt esztendőn keresztül állott az egyház szolgálatában s a népszerű lelkipásztor halála mély részvétet keltett a községben. Albecz József 1829. évi február 27-ikén született Grabácson; felszenteltetett 1854-ben. Segédlelkész volt Székelyháza, Bogároson, Oraviczán, Aradszentmártonban, Eleken, Nákófalván. 1879-ben csiklovabányai plébános lett, 1904-ben a püspök tb. esperessé nevezte ki.

— **Pályázat ösztöndíjra.** A pancsovai „Gromon Dezső Magyar nyelvterjesztő egyesület” 200 koronás „Milleniumi ösztöndíjra” pályázatot hirdet. Folyamodhatnak érte oly magasabb rangú magyar tannyelvű tanintézetek látogatói, kiknek apja, vagy anyja Pancsova városában, Hertelendyfalva, Sándoregyháza és Székelykeve telepes községben, Almás, Glogon, Franzfeld, Crepaja, Torontálvásárhely, Révaufalu, Dolova, Sztarcsova, Homolicz, Beresztócz, Bárányos és Borcsa községekben nyilvános iskolánál működött, vagy működik. Az igazgatótanácshoz július hó 31-ig benyújtandó kérvényekhez vagyoni és iskolai bizonyítványt csatolandó.

— **Az Aradáci-utca kikövezése.** A legutóbbi városi közgyűlés határozata alapján ma végre megkezdették az Aradáci-utca keramittal való kikövezését. Egyelőre persze csak a régi burkolatot szedik fel. A munkát a Jókai-utca sarkától kezdik s a köburkolatot egyelőre csak a Zápolya-utca sarkáig szedik fel s ha ezen a részen elvégezték a kövezési munkát, a Zápolya-utcától a Kórház-utcaig, onnan pedig a Szent Gellért-utcaig terjedő utvonalon végezik el a munkát. A Szent Gellért-utcától az Aradáci-utvégéig a kövezést úgy fogják végezni, hogy először az utca egyik fel oldalát kövezik ki s csak azután fognak hozzá a másik féloldal burkolásához, ily módon azután az Aradáci-utca forgalma nem szenved nagyobb fennakadást.

— **Bábatanfolyam.** A pécsi m. kir. bábaképző-intézet vezetősége közli, hogy az intézet téli tanfolyama 1909. évi szeptember hó 1-én kezdődik s a magyar és német nyelven öt hónapig, azaz 1910. január hó végéig tart. Az egész tanulás költsége a lakást és ellátást is beleértve mintegy 180 korona. 40 éven felül csak kivételesen vesznek fel olyanokat, kik már tanultak két hónapig és cédulát kaptak, most pedig rendes oklevelet óhajtanak szerezni. Szegény tanulók teljes vagy fél összegű ösztöndíjat is kaphatnak, különösen ha olyan községbe mennek letelepedni, hol okleveles bába még nincs. Kérvényüket az ilyenek a tanfolyam megkezdése előtt küldjék be az intézetnek, felszerelve keresztlevéllel és erkölcsi bizonyítvánnyal. A beiratás szeptember hó 10-éig tart. E napig jelentkezzenek a tanulók a m. kir. bábaképző intézet új épületében (Pécs, Kis Makár-utca 14.). Magáért a fölvetéért külön folyamodni nem szükséges.

— **A szőregi állomási főnök.** Roboz Lipótról, az eltűnt szőregi állomási főnökről semmi újabb hír nem érkezett. Hollétét még nem sikerült kinyomozni s nem tudja azt a családja sem. Roboz ellen az államvasutak igazgatósága is megette már az elsikkasztott 12.700 koronáért a főjelentést. Az eltűnt főnök állítólag Fiume felé vette útját. Ha ez való, nem lehetetlen, hogy már a tengeren van s Amerikában köt ki.

— **Művészestély a kaszinókertben.** Szép művészi estében volt része tegnap a nagybecskerek közönségnek. Budapesti és szegedi színészek tartottak ugyanis előadást a kaszinókertben. Az előadás egy-két szám kivételével magasan fölötté állt a szokásos nyári kerti előadásoknak s igazán művészi színvonal jellemezte. Az előadáson K. Hegyi Lili, Krémer Jenő, Csiky László, Kun Richárd a szegedi, Galambos Mariska a szabadkai, Dobos László a Királyszínház és Vándory Gusztáv a Magyar-színház tagjai működtek közre s valamennyien igazi műveltséget nyújtottak, biznyságul annak, hogy a fehér asztalok nincsenek rovására sem a művészetnek, sem a mulatságnak. A nyári kerti előadásokat megnevesítő ilyen estéket csak örömmel fogadhatjuk s dicséret illeti érte Marcell is, hogy alkalmat nyújtott a művészeknek az előadásra. Az előadást nagy számú közönség hallgatta s zajos tapsokkal honorálta a művészek kiváló előadását.

— **Elgázolta a gyorsvonat.** Mint Mokrinból jelentik, tegnapelőtt a Szegedről jövő reggeli gyorsvonat Mokrin állomáson elgázolta Pető György vasuti őr 11 éves fiát. A fiu a sineken

játszott és későn vette észre a közelgő vonatot, amelynek két kocsija keresztül ment rajta. Mire a vonatot megállították, a fiu halott volt.

— **Uszó szerb katonaszökevény.** Pancsováról írják: Bogdán István belgrádi közkatona, mint mondja, azt a rettenetes bánásmódot, a melyben oda át részesítik a katonát, nem bírta elviselni, ott hagyta ezredét s átszökött hozzánk. Bogdán nem olyan közönséges szökevény, aki csolnokon vagy hajón evez hozzánk. Sokkal eredetibb módját eszelte ki a szökésnek. Elment fürdeni a szöke Dunára s midőn nem látta senki ruháját összecsomagolta, nyakára kötötte s átfürdötte magát hozzánk. Mikor a magyar partra ért, a csendőrök elfogták. A szökevény ellenállás nélkül engedte magát, csak azt kérte, hogy engedjék meg, hogy egy kicsit pihenjen, mert nagyon széles a Duna s az uszában nagyon elfáradt, azután, hogy diszruháját, melyet magával hozott, felölthesse. Így vonult be a bravuros katonaszökevény a városházára, ahol gondoskodtak elhelyezéséről.

— **Elveszett vizsla.** Egy setter kan-vizsla sárga foltokkal tegnap elveszett. A vizsla megtalálóját a rendőrségen 20 korona jutalomban részesül.

— **Borzalmas öngyilkosság.** Borzalmas módon vetett véget életének a napokban Winter Péter tiszaszentmiklósi 5 éves szülő-csosz. Régi seréttel töltött egycsovü vadász-puskájának a ravaszára zsineget kötött s a cső végét szájába fogva, jobb lábával elsütötte a fegyvert. A lövés rendkívül ereje nemcsak agyvelejét roncsolta össze teljesen, hanem koponyáját is darabokra szaggatta s a felismerhetlenségig eltorzította. A szerencsétlen véget ért ember Kamenik Tódor tiszaszentmiklósi szőlőbirtokosnak volt az alkalmazottja, a környékbeliek megbízható rendes és józan életű embernek ismerték s tettének okát senki sem tudja.

— **A gép áldozatai.** Egyszerre három olyan esetről is kapunk hírt, ahol a gép szedte áldozatait. Az egyik eset Ujbessenyőn történt, ahol Grossmayer Mátyas 17 éves munkás kezét elkapta a szeckavágó gép s jobb kezét levágta. A másik két eset Nagykikindán történt és pedig az egyik a Bohn-féle téglagyárban, ahol a gép Osztojin Milán 18 éves munkás jobb kezét levágta, a másik bal- eset meg a Dippong-féle téglagyárban történt, ahol a gép Illicsin Iván 15 éves munkásfü balkezét kapta el s ugy összeroncolta, hogy egész balkarját amputálni kellett.

— **Sok évi megfigyelés.** Emésztési gyengeségek-nél és étvágyhiánynál, általában minden gyomor-bajnál a valódi „Moll-féle Seidlitz porok” bizonyultak a legsikeresebbeknek többi szerek fölött, mint gyomorerősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 2 kor. Sztéküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll A. készítménye kérendő az ö gyári jelvényével és aláírásával. (c)

Irodalom.

* **A „Zenélő Magyarország”** közkedvelt zene-műfolyóirat most megjelent 385. füzeté újra a legjobb és legkedveltebb zongorajátszókat közli és pedig: I. Váradi Ilike a Király színház új primadonnájának bájos dalújdonságát. Schäfer-Szepessy „Szeress, szeress ne hitessz” című dalát. II. Goetz H. „Makrancos hölgy” operájának egyvelegét, a Magy. kir. operaház legutolsó újdonságát. III. Csanádi-Szepessy „Morzsika csárdás” (Virágos kert a szívem). Egy tüzes, talp alá való csárdást a javából. Minden művelt család asztalának egyik legelőkelőbb ékes-sége e házi program, mely a lelki hangulatok legfinomabb tonusában tartva az ábrándos, hó-fehér leányszobától a táncos szalonterepig és nótás ebédlőig a legigazibb tetszésre találhat. Szinte ajándékszamba menő jutányosan jut a zeneértő közönség a „Zenélő Magyarország” minden számához, mert ennyi pénzért — 12 korona évi előfizetésért — csak 2-3 kottát kapna — itt mintegy 120 darabot kap az előfizető a nevesebb hazai és külföldi zeneszerzők legszebb szerzeményeiből. Előfizetheti a július elsején meginduló XVI. évfolyam II-dik félévére, valamint az előző évnegyedekre is a Zenélő Magyarország (Klöner Ede) zeneműkiadóhivatala Budapesten, VIII., József-körut 11. szám. Félévre az előfizetés 6 korona. Ezért az előfizető 11 füzetet s karácsonykor egy 40-50 oldal tartalmu gyönyörű karácsonyi albumot kap. Az eddig megjelent 385 régebbi füzetekből 60 különféle összeállítású, 30-30 zeneoldallal terjedelmű mutatvány-füzeteket adunk ki. Ilyen füzet 8-10 korona bolti áru zeneművet tartalmaz s füzetét 60 fillérjével hoztuk forgalomba. Ezekről részletes prospektust, vagy egyéb zeneművekről árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve. Mutatványfüzeteket pedig 60 fillér levélbélyeg beküldés ellenében küld: a Zenélő Magyarország kiadóhivatala Budapest, VIII., József-körut 11. szám.

TÁVIRATOK

A király Ischlben.

Budapest, július 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Ischlből sürgönyzik, a király tegnap délután külön udvari vonaton Ischlbe érkezett, ahol a pályaudvaron a községtanács, valamint a fürdőigazgatóság és nagyszámu közönség fogadta. A király augusztus 27-ikéig marad megszakítás nélkül Ischlben.

A trónörökös utja.

Budapest, július 15. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Ferenc Ferdinánd trónörökös és neje tegnap este 7 órakor romániai utjából visszaérkezett Bécsbe.

Kossuth Ferenc Wiesbadenben.

Budapest, július 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma délután fél 3 órakor a nyugoti pályaudvarból induló gyorsvonattal Bécsen át Wiesbadenbe utazott, ahol négy hetet tölt. Wiesbadenből Kossuth háromheti utókurára Karlsbadba megy.

A honvédelmi miniszter távozása.

Budapest, július 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben híresztelik, hogy Jekelfalussy honvédelmi miniszter még a nyár folyamán távoznék állásából. Utódja e hír szerint Hoffmann Hugó altábornagy lenne, viszont ennek utódja Rohr Ferenc tábornok.

Ugron Gábor a fuzioról.

Budapest, július 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ugron Gábor a fuziora vonatkozólag kijelentette, hogy a fuziónak össze kell lenni, akár új választás utján is.

A magyar-román zászlóaffér.

Budapest, július 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a Sinajában állítólag meggyalázott magyar zászló ügyében Aehrenthal báró közös külügyminiszter a megejtett vizsgálat után kijelentette, hogy a zászló meggyalázásáról szóló hírekből egy szó sem igaz.

Bukaresti jelentések szerint a román lapok viszont fenntartják a zászló meggyalázásáról szóló híreiket.

Budapest, július 15. (A „Torontál” eredeti táv.) A függetlenségi és 48-as párt körében még mindig nagy a forrongás a zászlósértés dolgában és több függetlenségi képviselő ma telefonon tárgyalt a Tornyan időző Justh Gyulával a Ház összehívása dolgában. Wekerle Sándor miniszterelnök híveinek köréből a Ház összehívására vonatkozólag azt híresztelik, hogy ha a képviselőházat tényleg összehívják, nyomban megjelenik a Ház üléseit elnapoló királyi kézirat.

Budapest, július 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A félhivatalos Budapesti Tudósító jelentése szerint a zászlósértés ügyében a magyar kormány, illetőleg a külügyminiszter szigorú vizsgálatot indított, amelynek alapján kiderült, hogy a magyar zászló megsértéséről szóló hírekből semmi sem igaz s az egész dolog lelkiismeretlen publicisztikai agent provokátorok munkája. Éppen úgy nem igaz az a hír sem, hogy a trónörökös a Sinajában fogadott magyarországi román küldöttség előtt, a küldöttség vezetőjének, Popovicinak a románokat biztató s Magyarországgal ellenes nyilatkozatot tett volna. Ez a hír a legteljesebb mértékben koholt s a trónörökös semminemű ilyen kijelentést nem tett.

A cár Montenegróban.

Budapest, július 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy dalmáciai horvát lap czettinjai jelentése szerint Miklós orosz cár olaszországi utja alkalmával kiszáll Antivariban is, ahol a montenegrói fejedelm fogja üdvözölni.

A perzsa forradalom.

Budapest, július 15. (A „Torontál” ered. táv.) Legújabb teheráni jelentés szerint tegnap ott a városban egész nap folyt a harc a forradalmárok és a sah kozák-csapatái között. A forradalmárok körülbelül uralják a helyzetet s a sah éppen csak a kozák katonák segítségére van utalva. Valószínű, hogy a forradalmárok holnapra egészen a hatalmukba kerítik Teheránt. A város környékén szintén erős harcok folynak s mindenütt a forradalmárok vannak előnyben. A lakosság nagy lelkesedéssel támogatja a forradalmárok csapatait. Orosz beavatkozás eddig még nem történt, de előreláthatólag az orosz katonaság már a legközelebbi napokban tényleg bele fog avatkozni a harcba, amely esetben nemzetközi bonyodalmak aligha lesznek elkerülhetők.

A krétai kérdés.

Budapest, július 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból érkező jelentések szerint tegnap adták át a portának a krétai kérdésre vonatkozó jegyzéket, amelyben a Krétát védő négy hatalom kormánya kimondja, hogy az internacionális csapattesteket még e hó 26-án visszavonják. A védőhatalmak mindegyike egy örhajót küld ki a lobogók és a Krétán lakó muzulmánok védelmezésére. A hatalmak proklamációt intéznek Kréta lakosságához, melynek másolatát a jegyzékhez csatoltan a portának is megküldötték. A hatalmak által kiküldendő állomáshajók a török szultánnak a fennsőbbbségi jogát hirdetik. A jelenlegi status-quo nem jelenti a definitív megoldást, a hatalmak továbbra is jóakarattal foglalkoznak Kréta ügyével s alkalmas pillanatban tárgyalni fognak a portával Kréta jövődöbeli kormányzásáról. Jól informált diplomácia körökben tudni vélik, hogy Törökország protestálni fog az ítéleteknek Krétán a görög király nevében való hozatala ellen. Egy másik verzió szerint Törökország ismételt kísérleteket fog tenni az irányban, hogy ő is küldhessen ki állomáshajót Kréta védelmére. A csapatáthelyezések a szaloniki-i katonai kerületben még egyre tartanak s bár feltűnés nélkül, de tényleg katonai összpontosítás folyik a görög határon. Így legutóbb is Szmyrnából 600 vadászt és 786 nizamot szállítottak Szalonikibe lovakkal és municcióval együtt.

Határidő-üzlet.

Budapest, július 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre) . . . . . 27.62 — —
 Rozs (uj) . . . . . 20.22 — —
 Zab (uj) . . . . . 15.40 — —
 Tengeri (juliusra) . . . . . 15.76 — —
 Tengeri (uj) . . . . . 12.88 — —

A vidéki piacok gabonaárjegyzései.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítóinak jelentése szerint a gabonaárak métermázsánként:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Teng
Arad	30.50	19.40	16.50	18.—	14.50
Baja	33.70	18.70	15.90	16.50	15.20
Balassagyarmat	31.20	21.50	13.—	18.50	16.70
Debreczen	34.—	20.40	17.—	16.60	16.40
Eszék	—	—	—	—	—
Győr	33.—	20.20	18.—	19.40	16.20
Kaposvár	30.80	20.—	17.—	18.—	16.20
Kassa	31.60	20.50	18.—	20.—	18.—
Léva	30.00	20.80	19.—	19.40	17.—
Losoncz	30.—	20.80	18.40	18.80	17.60
Miskolcz	30.50	21.50	17.50	18.50	17.80
Nagybecskerek	28.40	19.50	14.0	16.—	14.10
Nagykanizsa	30.—	20.—	17.—	16.—	16.20
Nagyszében	—	—	—	—	—
Nagyszentmiklós	30.80	20.—	16.—	16.—	15.—
Nagyvárad	31.—	20.—	—	17.60	14.80
Nyíregyháza	31.—	19.20	16.—	18.—	15.20
Nyitra	31.50	20.40	17.00	17.00	16.20
Pancsova	28.60	—	—	—	14.60
Pápa	—	—	—	—	—
Sátorajaujhely	32.—	22.—	18.—	18.40	18.20
Sopron	31.30	19.80	18.50	21.—	18.—
Szatmár	32.—	22.—	15.60	17.—	17.—
Szombathely	—	—	—	—	—
Szolnok	—	—	—	—	—
Temesvár	30.—	—	—	—	15.20
Ujarad	30.50	19.40	16.50	18.—	14.50
Versecz	30.—	—	17.—	17.—	14.40
Zalaegerszeg	—	—	—	—	—
Zenta	29.20	21.—	15.40	16.40	14.60

Husarak a vidéki piacokon.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítóinak jelentése szerint a vágott hus ára kl-ként, fillérekben:

	Marhahus		Borjúhus		Sertésh. Birkah.		
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.
Arad	132	120	140	160	140	140	140
Baja	110	104	120	118	135	132	—
Balassagyarmat	100	80	144	120	144	—	—
Debreczen	128	120	160	112	172	112	—
Eszék	—	—	—	—	—	—	—
Győr	156	140	180	160	160	144	—
Kaposvár	144	138	155	140	146	140	80
Kassa	140	120	140	130	150	140	—
Léva	112	104	140	120	144	130	—
Losoncz	120	112	144	128	144	136	84
Miskolcz	112	104	120	112	160	152	—
Nagybecskerek	144	120	150	134	142	136	80
Nagykanizsa	—	—	—	—	—	—	—
Nagyszében	—	—	—	—	—	—	—
Nagyszentmiklós	112	104	120	144	144	—	100
Nagyvárad	112	96	160	120	160	144	80
Nyíregyháza	128	116	122	110	132	130	96
Nyitra	120	112	140	128	144	136	96
Pancsova	112	104	140	120	136	128	88
Pápa	—	—	—	—	—	—	—
Sátorajaujhely	112	104	128	120	144	104	—
Sopron	160	140	250	180	200	160	—
Szatmár	120	112	152	144	136	128	—
Szombathely	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	—	—	—	—	—	—	—
Temesvár	128	—	100	—	140	—	—
Ujarad	104	96	136	120	136	120	—
Versecz	120	104	160	—	136	—	—
Zalaegerszeg	—	—	—	—	—	—	—
Zenta	104	92	120	116	130	120	80

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	32.35—33.35
„	76	30.90—32.10	80	32.65—33.35
„	77	31.90—32.30	81	32.75—33.45
„	78	32.10—32.25	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	31.20—32.20
„	76	30.55—31.10	80	32.85—33.45
„	77	30.45—31.55	81	—
„	78	30.50—31.55	82	—
Pestvidéki	74	—	78	32.05—32.15
„	75	—	79	32.35—33.70
„	76	31.60—32.30	80	32.40—33.45
„	77	21.35—31.25	81	—
Bánsági	74	—	78	32.50 33.45
„	75	—	79	32.75—33.75
„	76	31.35—31.50	80	33.35—32.65
„	77	31.—31.55	81	33.80—33.55
Bácskai	74	—	78	31.60—33.55
„	75	—	79	32.75—32.75
„	76	32.55—32.—	80	31.40—32.15
„	77	31.55—32.10	81	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	20.15—20.45
„ középminőségű uj	—	—	—	19.45—19.85
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	17.40—18.40
„ II. rendű	—	—	—	16.90—16.80
Köles	—	—	—	—
Zab I. rendű	—	—	—	18.20—19.20
„ II. rendű	—	—	—	18.65—18.95
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.85—16.05
Korpa	—	—	—	12.40—12.70

Értéktőzsde.

Déli tőzsde.	Utőtőzsde zárlata.
Osztrák hitel	638.50
Magyar hitelrészv.	753.25
Magyar koronajár.	—
Leszámitolóbank	—
Jelzálogbank	439.—
Rimamurányi vmű	592.—
Államvasut	—
Városi villamos	—
Közuti vasut	568.50
Osztrák hitelrészv.	637.50
Magyar hitelrészv.	751.50
Koronajáradék	—
Leszámitolóbank	477.—
Jelzálogbank	439.—
Rimamurányi vmű	592.—
Államvasut	722.—
Városi vasut	266.50
Közuti vasut	567.25

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

ELADÓ.

Tükrös előszobafal, kis kocsi (ponny vagy kecskefogatnak), cseppkő és mindenféle régi butorok eladó Deák Ferenc-u. 7. sz. a.

Egy világosan gondolkodó fő

a hasznára tudja fordítani mindazokat a találmányokat, melyeket a kémiai tudomány az élelmiszerek terén tett.

:: ::

Dr. Oetker sütőpora a 12 fillér, helyettesíti az élesztőt és tortákat, valamint minden más süteményt és tésztát könnyebbé, nagyobbá, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé teszi.

Dr. Oetker pudingpora a 12 fillér, tejjel felfőzve kitűnő ízű és olesó utóétket képez kicsinyek és nagyok számára.

Dr. Oetker vanillacukra a 12 fillér, csokoládé, pudingok, tej, sanceok és krémek vanillózására szolgál s tökéletesen pótolja a különben drága vanília-shoté-t. Egy csomag tartalma megfelel 2-3 shot jó vaniliának.

Minden egyes csomagoe pontos és kimerítő használati utasítás van. **Kapható ugyiszólván minden gyarmatáru és fűszerkereskedésben.** Receptek ingyen.

17-16.13 **DR. U. OETKER, BIELEFELD ÉS BÉCS.**

Nélkülözhetetlen

Ujság Magyarországon minden fűszer-, gyarmatáru-, csemege-, husáru-, tejtermény- stb. kereskedőknek, az élelmezési- és fogyasztási szövetkezeteknek, szállodás és kávésoknak, sőt minden háztartásnak a

Csemege Ujság.

(Élelmezési szaklap.) Ez a maga nemében páratlan hetilap szept. 1. indul meg.

Előfizetési ára félfévre 5 kor., egész évre 10 korona. Előfizetők újévig (5 hónapig) 3 koronáért kapják.

Szerkeszti és kiadja: **Lenkei Zsigmond**
Budapest, VIII., Sándor-tér 4. sz.

— A legjobb hirdetési mód. —
Senki sem nélkülözheti.
648-42

2179/1909. sz. A zombolyai járás főszolgabirájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye zombolyai járásához tartozó Mollyfalva községben ujonnan rendszeresített és az 1908: XXXVIII. t. c. 30. §-a értelmében 180 kor. évi fizetéssel s a szabályrendeletileg megállapított működési díjakkal javadalmazott községi **szülész-női állásra** ezzel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1908: XXXVIII. t. c. 27. és 28. §-ai értelmében kellően felszerelt kérvényüket f. évi **július 27-ik napjának d. u. 5 órájáig** a zombolyai főszolgabirósághoz nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

Zsombolya, 1909. évi július hó 9.

654-32. **Fóris József,**
főszolgabiró.

3237/1909. sz. A pancsovai szolgabiróságtól.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának 1339. kgy. ex 14945/1909. sz. véghatározatával a Homoliczon szervezett **II. szülész-női állásra** pályázatot hirdetek. Az állás javadalma 240 kor. évi fizetés és a szokásos látogatási és segélynyújtási díjak.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az előirt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a pancsovai szolgabirósághoz folyó évi **augusztus 1-ig** adják be. A választás határnapja iránt később fogok intézkedni.

Pancsova, 1909. évi július hó 13.

656-2.1 Főszolgabiró távol: **Dr. Tóth Béla,**
tb. főszolgabiró.

3333/1909. sz. A nagyikindai járás főszolgabirájától.

Pályázati hirdetmény.

A mokri szülész-női lemondása folytán üresedésben levő **szülész-női állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásra pályázni óhajtának, hogy az 1908: XXXVIII. t. c. 27. §-ában előirt minősítést és állampolgárságot igazoló okmányokkal és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket folyó évi **július 30-ig** a nagyikindai szolgabirósághoz nyujtsák be.

A községi bába évi járandósága 360 kor. A megválasztott bába köteles a képviselőtestület által a törvényhatóság jóváhagyásával megállapított díj mellett bábai segélyt nyujtani.

A szerb nyelv tudása kívánatos.

Nagyikinda, 1909. évi július 12.

657-3.1 **Horváth Zoltán,**
főszolgabiró.

Szép irással

biró leányok

alkalmazást nyernek egy helybeli nagyobb iparvállalatnál.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

619-x.9

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!

Magyar forrás. Hugyhajtó és hugasavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrrel alkalmazható vese-, huykó- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

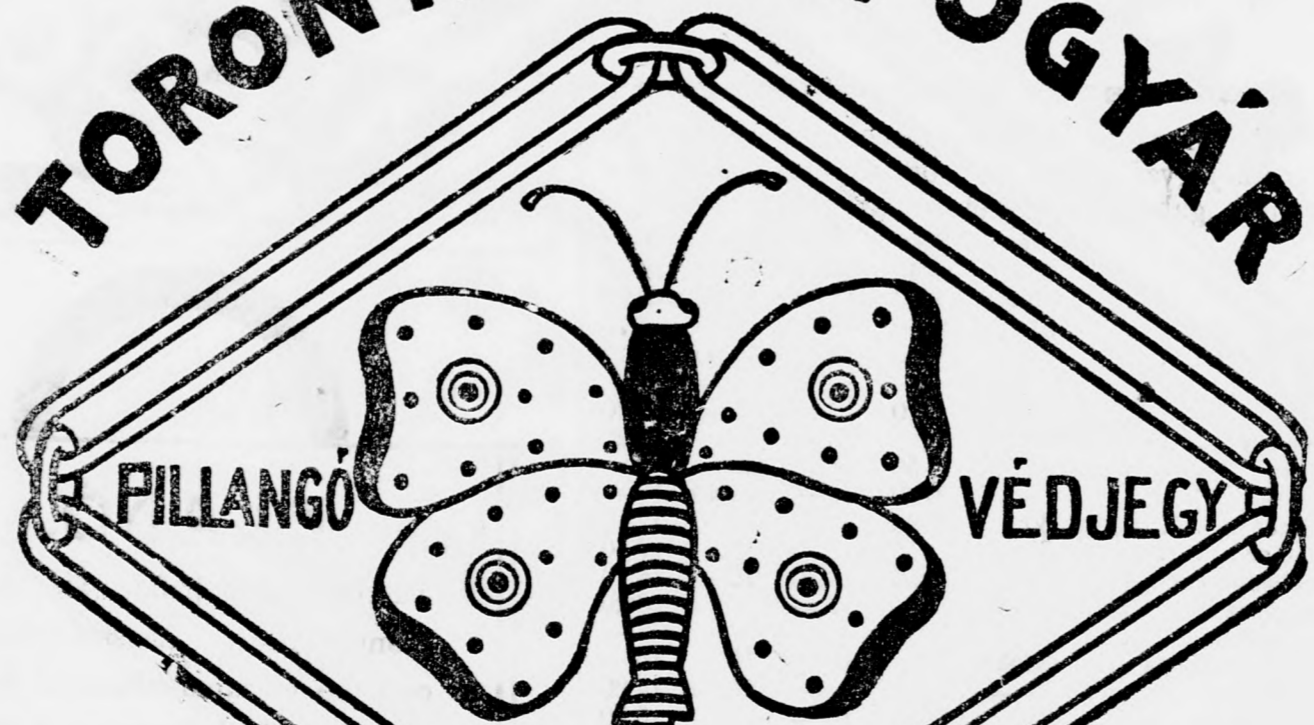
SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES.** Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74. Telefon Budapesten III-93.

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható. 327-100.43

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKEREK.

NAGYBECSKEREKI

EGYEDÜLI ELARUSÍTÓ-HELY

WEINBERGER K.

KÜLÖNLEGESSÉGI CIPŐKERESKEDÉS

628-6.4